

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

Formování orgánů místní samosprávy ve městě Štětí

Jakub Leskota

© 2017 ČZU v Praze

Abstrakt:

V práci se věnuji faktorům působícím při utváření místní samosprávy ve městě Štětí z pohledu konfliktních linií. Identifikuji současnou situaci města z pohledu významných sociodemografických ukazatelů a dává je do kontextu z hlediska utváření místních politických institucí během komunálních voleb. Dále se věnuji problematice vlivu nepolitických subjektů na rozhodovací proces samosprávy.

Při zjišťování validních dat jsem použil formu dotazování komunálních / regionálních politických lídrů s dlouholetou zkušeností s komunální politikou města Štětí. Studoval jsem místní prameny vztahující se k vývoji města a jejich porovnávání s odbornou literaturou obecně se věnující problematice komunální politiky. Dotazování probíhalo formou polostrukturovaného rozhovoru na záznamové zařízení s předpřípravenou osnovou otázek. Opakující se podněty z rozhovorů byly dány do souvislosti s časovou osou významných událostí ve městě Štětí od roku 1994 až do roku 2014.

Po srovnání výsledků z šetření jsem našel významný posun v klíči utváření povolební spolupráce a především jsem identifikoval významné zásahy lobby skupin ke konci sledovaného období.

Z podnětů z rozhovorů jsem sestavil doporučení o dalším postupu ke zmenšení negativních důsledků vlivu lobbistických skupin na utváření místní komunální politiky.

Klíčová slova: samospráva, starosta, lobby, volby, komunální, politika, střet zájmů, komunitní plánování, strategické plánování, Zdravé město, grant, sport

Úvod:

Tato práce se zabývá formováním orgánů místní samosprávy ve městě Štětí. Sleduje výsledky voleb a dává je do souvislostí s tvorbou mocenských bloků na zastupitelstvu a radě města. Výsledky svého šetření porovnávám s pozorovanou realitou. Na základě tohoto porovnání by měla vzniknout studie použitelná pro činnost místních politických elit. Touto prací bych se rád zasloužil o progresivní rozvoj obce, ve které žiji. Současně je mým záměrem problémy města, které jsem vnímal před zahájením práce, systematizovat a roztřídit, především pak určit činnosti, na které je třeba se zaměřit, aby bylo díky nim možné problémy řešit. K tomu je však nejprve nutné rozklíčovat postavení mocenských pozic v obci a způsob jejich formování ve vztahu k veřejné správě, která má za cíl starat se o všestranný rozvoj města.

Cíl a metodika:

Cílem práce je charakterizovat sociodemografické ukazatele obce a vyhodnotit jejich případný vliv na politický život v obci, dílčími cíli je identifikovat hlavní politické aktéry v obci včetně analýzy vývoje komunálního stranického systému a charakterizovat povahu vztahů mezi nimi včetně identifikace možných konfliktních linií a koaličních vztahů.

Při vypracování práce je využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnost v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce má charakter případové studie. Ke sběru dat jsou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů je proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

K charakteristice vývoje komunálního stranického systému je využita metoda diachronní komparace komunálních volebních výsledků.

Teoretická část:

V práci používám názvosloví spojené s obcemi, které lze přesně vymezit podle zákona o obcích, jako je pojem samospráva, zastupitelstvo, rada, zastupitel, radní, starosta, místostarosta. V teoretickém přístupu kladu důraz na přesné vymezení funkcí a zodpovědností, jelikož jsou základem pro mé další porovnání s ohledem na reálnou činnost v městě, jak jsou

jednotlivá práva a povinnosti institucí naplňovány v praxi. Východiskem pro mé uvažování je právě důležitý vliv jednotlivých osobností pro možný rozvoj obce.

Velká pozornost je v práci věnována místní identitě, která je tvořena nejen politickou participací ve městě, ale také aktivitou v zájmových kroužcích a spolcích.

Vznikající střety v institucích jsem kategorizoval v kontextu k možnostem dalšího rozvoje obce. Střety vycházejí z rozdílných pozic a názorů na fungování a zaměření monetárních nástrojů exekutivy jakou je grantový systém města.

Praktická část:

Rozhovory jsem zaznamenával na kameru, zpětně jsem je přepisoval. Během rozhovorů jsem pro jednotlivé dotazované měl připravené souhrnné výsledky za jednotlivé komunální volby a seříděné údaje dostupné z kandidátních listin. Osnovu rozhovorů jsem obdržel od vedoucího práce. V rozhovorech se zastupiteli se opakovala stále stejná témata a postřehy, které posloužily jako podklad pro identifikaci klíčových konfliktních linií a důležitých událostí v životě obce.

Identifikované události z rozhovorů jsem rozložil na časové ose a zasadil do kontextu se zápisy v kronice města. Tím jsem dostal představu o tom, jaké jsou pravděpodobné skutečné motivy účastníků místního politického života. Z výsledných pravděpodobných motivů různých stran jsem hledal shodu ve vývoji s grantovým systémem města Štětí, který slouží jako identifikace priorit rozvoje obce.

Závěr:

Samospráva města Štětí při hospodaření s prostředky grantového systému nepracuje zcela efektivně, přičemž neefektivní prvky vykazuje i proces rozhodování skrze instituce města, kdy není možná kontrola z řad zastupitelů o plnění stanovených strategických cílů rozvoje obce. I když jsou používány indikátory rozvoje, tyto indikátory není možné sledovat a ani se dostat k podkladovým datům. V takové situaci není možné používat prostředky strategického řízení shora skrze vrcholové politické představitele obce. Přestože vedení obce je kvalifikované a zkušené, má vlastní vizi rozvoje a z důvodu špatné dostupnosti dat pro činění kvalifikovaných rozhodnutí může podlehnout vlivu lobbistických skupin. Pak může docházet k situacím, kdy pravidla přidělování grantového systému jsou ohnuta a neslouží k rozvoji projektů namířených

na posílení místní identity a občanské sounáležitosti, ale na pokrytí provozních výdajů sportovních organizací.

Místní komunita, která cítí odcizení od jí zvolené politické reprezentace, své aktivity přesunula do jiných oblastí než je komunální politika. Má-li město zvrátit negativní demografické vyhlídky a začít se rozvíjet i v širších a dlouhodobějších směrech rozvoje, je potřeba přestat se orientovat na autoritativní řízení shora a začít více pracovat s místní komunitou. Prvními vlaštovkami v tomto směru je zapojení města Štětí do Národní sítě zdravých měst (NSZM). Projekt realizován NSZM nazývaný Místní Agenda 21 obsahuje dva pilíře, a to vyváženou práci politických lídrů skrze strategické řízení za pomoci kvalitních indikátorů a určování směru obce skrze nástroje komunitního plánování. Podaří-li se zapojit ve větší míře místní občany do projektů komunitního plánování, otevře se prostor pro další rozvoj města a potlačí se tendence k prosazování dílčích záměrů, v jejichž důsledku nepřímo dochází k oslabování možností dalšího rozvoje.

Na této hlavní tezi, kdy jde o střet dvou myšlenkových koncepcí o dalším směřování města, buď jako efektivní společnosti obsluhující současný stav nebo jako strategického rozvoje místního společenství, je možné rozklíčovat hlavní přístupy k řešení a rozhodování o formování orgánů místní samosprávy.

Použité zdroje

BALÍK, STANISLAV. 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky.* Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. ISBN 89-80-247-2908-4.

BERNARD, JOSEF, a další. 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj.* Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

C., DIENEL PETER. 1977. *Plánovací buňka: Občan jako šance.* Wiesbaden : GWV Fachverlage GmbH, 1977. ISBN 978-80-87116-05-0.

ČMEJREK, JAROSLAV a kol. 2009. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR.* Praha : Kernberg Publishing, s. r. o., 2009. ISBN 9748-80-87168-10-3.

ČMEJREK, JAROSLAV, BUBENÍČEK, VÁCLAV a ČOPÍK, JAN. 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.* České Budějovice : Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích (obecní zřízení).* Praha : Parlament ČR, 2000.

